

Ebből látható, hogy a maghonba jutott fiatal példányok ivaréretté lesznek (a legtöbb író véleménye az, hogy benn a maghónban) s ott a nőstények tojásokat raknak, melyek ott kifejlődve s a tojás hártájából kibujva, mint fiatal egyének, a betakarított búza szemekben feltalálhatók. Hogy az ily búzaszemek rendellenes képződésűek lesznek, az a férgek nagy száma mellett másként nem is gondolható.

Arra nézve, hogy mi történik a még pete hártájában ülő férgekkel vagy azokkal, melyek még az embryonalis fejlődés alsóbb fokán vannak: én azt gondolom, hogy az ilyenek egy része az elvetés után a földben elvész, más része azonban, a fejlődésben előrehaladtak, ott az embrionális életen áthaladva, kiszabadul hártájából s tehát épen ugy inercial, mint azok, melyek a mag elvetésekor abban, mint szabad férgek voltak jelen.

A mi a test hosszát illeti, az ivar-érett nősténynél 4 mm., a hímeknél 2 mm., a búza-szemekben nagy számmal bennt élők még fiatalok lévén, ezek sokkal kisebbek is, nevezetesen legfeljebb egy mm. hossz.

Az itt eléadott jelenségek, mint már említém, nem újak s régóta ismeretesek: hogy azt mégis ismertetésre méltónak találtam, az onnan van, mert honi irodalmunkban csak egy feljegyzésről van tudomásom, annak előfordulását illetőleg (Dr. Margó Budapest és környéke stb. 130 lap) s én ily beteges búzát 10 év óta keresek már Kolozsvárt és környékén és csak most tudtam ahoz véletlenül hozzá jutni. Az én búzám részint 1881-ki termés, részint 1882-ki termésből, mint kalászkok Háromszék megyéből jutottak hozzám, hol a mint hallom, ezen baj nagy terjedelemben előfordul. Ujabban Hodgyáról, Udvarhely megyéből ismét kaptam 1882-ben termett szép ilyen kalász-példányokat azon értesítéssel, hogy az van ott a megyében mindenütt, van az egész Székelyföldön bőven.

Dr. Szaniszló.

12. *Caloptenus italicus* (olasz sáska) egy varietása. (Bemutatva a f. év nov. 24-én tartott szakülésen.) Kolozsvárt a nagyobb természetű sáskák közül leggyakoribb az olasz sáska (*Caloptenus italicus*), megjelenik minden évben elég bőven. Távol áll tőlem, hogy ezen mindenki által ismert rovar leírásába bocsátkozzam, én csak előfordulási idejéről és egy varietásáról kívánok röviden szólni. Előfordulási ideje az ivar-érettekre nézve Frivaldszky ismeretes „Egyenes röpüek“ című műve szerint július—augusztus. Ehez legalább Kolozsvárt illetőleg azt kívánom hozzátenni, hogy itt rendszeren még október hóban is kaphatók,

Ezen rövid felemlítés után rátérek egy válfajra. — Dr. Taschenberg „Die Ungeziefer der landwirthschaft. Kultur pfl. Berlin 1874.“ című munkája 147. lapján a *C italicus*-ról értekezve, többek közt azt írja: „Wie es scheint, sind die südlicher lebenden lebhafter gefärbt, und dann zeichnen sie sich besonders durch gelbe Rückenstreifen aus, welche an dem obern Augenrande beginnen, die Seitenkanten des Halsschildes begleiten, von ihnen aus sich auf den Flügeldecken fortsetzen, und vor deren Spitzen vereinigen.“ De Kolozsvárt gyűjtött példányok közt, mint azt az itt bemutatott példányok igazolják, igen sok van olyan, melyekre ezen jelzés reá illik, a melyek csakugyan a többi példányoktól szembetűnőleg eltérnek; mit amnyiban is tartok felemlitendőnek, mivel Kolozsvár fekvése a *Caloptenus italicus* elterjedési területében éppen nem igen tartozik a délibbek közé. Ha ezen válfaj után Fischer Orthoptera Europaea című művében keresünk, az ott felsorolt válfajok közül ha nem is teljesen, de még is leginkább azon válfaj leírása illik ezen példányokra, a mely ott *Caloptenus marginellus* Serv. (*Aeridium fasciatum* Hahn) néven van felemlítve, melyet Fischer is nem fajnak, hanem válfajnak tekint.

Érdemesnek tartottam felemlíteni ezen, bár kisebb jelentőségű adatokat azért, mivel ezek épen azon sáskafajra vonatkoznak, mely a nagyobb sáskafajok közül hazánkban leggyakoribb. *Dr. Szaniszló.*

13. Pachytilus Stridulus (kerepelő sáska, pergő sáska) torzfejlődésű felső szárnyal. (Bemutatva a f. év november 24-én tartott szakülésen.) 1882. augusztus végén a tusnádi fürdő tájékán az Olt völgyében egyebek között kerepelő sáska szedegetésével foglalkozván, egy torz fejlődésű nőstény individiumot találtam, a melyet bemutatni érdemesnek tartok. A torzulás az első vagy felső szárnyra vonatkozik. A pergő sáskánál a szárnyak fejlettsége olyan szokott lenni, mint általában a legtöbb sáskánál, hogy t. i. nagyjában szólva, a potrohot körülbelől fedik vagy azon, nevezetesen a hímnél, túl is érnek. A jelen nőstény példánynál az alsó szárnyak ilyen fejlődésűek, a felsők azonban igen csekély terjedelműek, t. i. az alsók hosszának mintegy egy harmadáig érnek, szélességük sem tesz többet körülbelől a rendes szélesség egy harmadánál, e mellett körülbelől a hosszúság belső egy harmadában csavarodottak, majd nem szög alatt törtek, s így az egész röptyű igen kicsiny, zsugorodott s nyomorék kinézésű, minélfogva az első szárnyak, melyeknek színe ezen fajnál legnagyobb részt piros, hogy úgy mondjam, egészen fedetlenek és szabadon látszók. *Dr. Szaniszló.*